

Mišljenje roditelja i odgojitelja o zajedničkim aktivnostima u dječjem vrtiću

Skuliber, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:692298>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-01**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

UČITELJSKI FAKULTET

ODGOJITELJSKI STUDIJ

Lucija Skuliber

MIŠLJENJE RODITELJA I ODGOJITELJA O ZAJEDNIČKIM
AKTIVNOSTIMA U DJEČJEM VRTIĆU

Završni rad

Čakovec, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

UČITELJSKI FAKULTET

ODGOJITELJSKI STUDIJ

Lucija Skuliber

MIŠLJENJE RODITELJA I ODGOJITELJA O ZAJEDNIČKIM
AKTIVNOSTIMA U DJEČJEM VRTIĆU

Završni rad

Mentor rada:

Doc.dr.sc. Adrijana Višnjić-Jevtić

Čakovec, 2022.

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
2.	SURADNJA OBITELJI I ODGOJNO OBRAZOVNE USTANOVE	2
2.1.	PARTNERSTVO S RODITELJIMA	2
2.2.	UKLJUČIVANJE RODITELJA.....	3
2.3.	PODRŠKA RODITELJIMA.....	3
2.4.	OBILJEŽJA SURADNIČKIH ODNOSA	4
2.5.	ZAPREKE U SURADNJI	5
3.	ZAJEDNIČKE AKTIVNOSTI.....	6
4.	ISTRAŽIVANJE.....	9
4.1.	UZORAK.....	9
4.2.	RASPRAVA I REZULTATI.....	9
4.2.1.	MIŠLJENJE RODITELJA.....	9
4.2.2.	MIŠLJENJE ODGOJITELJA.....	13
5.	SURADNJA U DOBA COVID – 19 PANDEMIJE.....	17
6.	ZAKLJUČAK.....	21
7.	LITERATURA	22

SAŽETAK

Suradnja odgojno obrazovne ustanove i obitelji ključan je odnos koji proizlazi iz zajedničkog donošenja odluka, međusobnog uvažavanja i zajedničkih aktivnosti u čijem se središtu nalazi zadovoljavanje dječjih potreba i interesa. Zajedničkim djelovanjem obitelji i odgojno obrazovne ustanove roditelji dobivaju povratne informacije o razvoju djeteta, njegovim osobnostima kao i interesima. Obilježja suradničkih odnosa ovise o pojedincima koji su sudionici suradničkog odnosa, ustanovi i kulturnom okruženju. Partnerstvo obitelji i vrtića pretpostavlja uključenost roditelja u svim aspektima odgoja i obrazovanja, zbog njihovog primarnog utjecaja na dijete. Cilj istraživanja u kojem je sudjelovalo dvoje odgojitelja i dvoje roditelja dječjeg vrtića u Krapinsko-zagorskoj županiji bio je utvrditi mišljenje roditelja i odgojitelja o suradnji i suradničkim odnosima, o oblicima suradnje koje primjenjuju i koliko često. Rezultati pokazuju zadovoljstvo suradnjom odgojno obrazovne ustanove i obitelji kod ispitanika. U nekom periodu suradnje ispitanici ističu kako možemo naići na primjere gdje se stavovi, razmišljanja i prijedlozi ne poklapaju, odnosno razlikuju se, no to ne dovodi do konkretnih zapreka. Prilikom pandemije korona virusa suradnja postaje izazovnija za odgojitelje i roditelje kao i aktivnosti koje doprinose odgoju djeteta. Pandemija korona virusa ograničila je većinu događanja kojima su roditelji mogli prisustvovati u vrtiću, zbog toga jedini oblik suradnje i komunikacije koji roditelji ističu bio je putem roditeljskih sastanka i kratkih informacija tijekom dovođenja ili odvođenja djeteta.

Ključne riječi: odgojitelj, roditelj, dijete, suradnja, mišljenje

SUMMARY

Cooperation between educational establishments and families is a key relationship, arising from joint decision-making, mutual recognition and joint activities in the centre of which are children's needs and interests. By joint action of the family and the educational institution, parents receive feedback on the development of the child, its personalities as well as interests. The characteristics of collaborative relationships depend on individuals who are participants in a collaborative relationship, institution and cultural environment. A family and preschool partnership presupposes the involvement of parents in all aspects of education, because of their primary influence on the child. The aim of the study involving two educators and two parents of Krapina-zagorje county was to establish the opinion of parents and educators on cooperation and collaborative relationships, on the forms of cooperation they apply and how often. The results show satisfaction with the cooperation of educational establishment and family in the data subject. At some point in cooperation, the respondents see how we can go to examples where attitudes, thinking, and suggestions do not match, that is, but this does not lead to concrete obstacles. In pandemics, cooperation becomes more challenging for educators and parents as well as activities contributing to child rearing. The pandemic of the corona virus has limited most of the events that parents could attend to in preschool, thus the only form of cooperation and communication that parents say was through parental meetings and short information talk during the bringing or picking up a child.

1. UVOD

Obitelj i vrtić dva su temeljna sustava u kojima se dijete rane i predškolske dobi razvija i raste, zadovoljava svoje osnovne potrebe, stječe prve spoznaje o sebi i svijetu oko sebe, uči o komunikaciji i odnosima, suživotu, zajedništvu, toleranciji, razvija svoje potencijale i stječe spoznaje i vještine prijeko potrebne za čitav život (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014, str. 14).

Suradnju odgojitelja i obitelji možemo sagledati kao skup ponašanja, postupaka i odgovornosti, te je kao takva veoma bitna za pravilno funkcioniranje procesa odgoja i obrazovanja. Suradnja utječe na odnos odgojitelja i roditelja koji se odražava na rast i razvoj njihova djeteta. Obitelj i odgojno obrazovna ustanova kreiraju vlastiti suradnički odnos koji je njima prihvatljiv, te ga kao takvog nastoje njegovati. Suradnja obitelji i odgojno obrazovne ustanove obuhvaća različite vrste suradnje poput: partnerstva s roditeljima, uključivanje roditelja i podrška roditeljima (Višnjić-Jevtić, 2018).

Kvalitetan suradnički odnos roditelja i odgojitelja podrazumijeva provođenje vremena sa svojom djecom u odgojnim skupinama, praćenje i aktivno sudjelovanje u neposrednom odgojno obrazovnom procesu. Obitelj je zajednica u kojoj se dijete razvija, te provodi najviše vremena sa roditeljima koji određuju kojim će aktivnostima i postupcima motivirati dijete na daljnji razvoj.

2. SURADNJA OBITELJI I ODGOJNO OBRAZOVNE USTANOVE

Pogledi na dijete i djetinjstvo kao i shvaćanje roditeljstva s vremenom su poprimili nova gledišta i shvaćanja. U središtu procesa je dijete, kao i usmjerenost na zadovoljenje njegovih primarnih potreba, te kvalitetan rast i razvoj. Suradnja kao skup ponašanja, postupaka i odgovornosti roditelja i odgojitelja veoma je bitna za pravilno razvijanje procesa odgoja i obrazovanja djeteta. Mogu se pronaći različiti termini koji opisuju odnos roditelja i odgojno – obrazovnih stručnjaka (odgojitelja, psihologa, suradnika) kao što je suradnja, partnerstvo, uključivanje, angažiranost i podrška roditeljima (Višnjić-Jevtić, 2018). Jedno od temeljnih načela Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj (2014) je „Partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom“ kojim se vodimo kod izgradnje partnerskih odnosa između obitelji i odgojno obrazovne ustanove. Kako bi se mogli voditi ovim načelom potrebna je obostrana spremnost roditelja i odgojitelja na djelatno sudjelovanje.

Prilikom kreiranja suradničkih odnosa između roditelja i odgojitelja isprepliće se pasivna i aktivna uloga u sudjelovanju. Iz toga proizlaze dva tipa suradničkih odnosa roditelja, a to su: roditelji koji imaju pasivnu ulogu u suradnji i oni koji imaju aktivnu ulogu u suradnji. Kod pasivne uloge roditelji se najčešće uključuju putem roditeljskih sastanaka, pisane komunikacije i kratkih razgovora prilikom dolaska i odlaska djeteta, dok kod aktivne uloge roditelji sudjeluju u raznim radionicama organiziranim od strane vrtića, boravka u odgojnim skupinama, druženje djece i odraslih te sudjelovanje u tvorbi vrtićkog kurikulumu (Višnjić Jevtić, 2018). Uključivanjem u suradnju roditeljima dajemo povratnu informaciju o razvoju djeteta, njegovim osobitostima, te stječemo sigurnost i povjerenje roditelja. Također, kroz razne zajedničke aktivnosti potičemo kvalitetan emocionalni razvoj.

2.1.PARTNERSTVO S RODITELJIMA

Kod partnerskog odnosa roditelji i odgojitelj nalaze se u gotovo podjednako bitnim ulogama. Odnos se temelji na međusobnom uvažavanju i podjeli odgovornosti, te se

svakog sudionika gleda kao profesionalca u svom području. Kako bi partnerstvo bilo moguće ostvariti, potrebno je jasno definirati međusobna očekivanja. Partnerski odnos potrebno je temeljiti na međusobnom poštivanju, uvažavanju mišljenja i iskustva, spremnost na učenje i aktivno sudjelovanje. Partnerski odnos roditelja i odgojitelja još uvijek je veoma kompleksan. Ono ovisi o tome koliko se roditelj uklapa u odgojiteljsku sliku suradnje. Odnos roditelja i odgojitelja određen je čimbenicima poput emocija, iskustva drugih te individualnih karakteristika. Svaka obitelj ima skup karakteristika, odnosa, iskustava i aktivnosti koje oblikuju njezin identitet. Odgojitelj ima veliku ulogu i izazov kako bi se znao prilagoditi različitim obiteljskim pristupima i situacijama.

2.2. UKLJUČIVANJE RODITELJA

Važno je uključivati roditelje u odgojno obrazovni proces sudjelovanjem u aktivnostima i angažiranošću. Zajedničkim aktivnostima roditelji i odgojitelji mogu oslušivati djetetove želje i potrebe te prema tome zajedno učiti, zajedno planirati nove projekte i aktivnosti kao i njihovu provedbu. Jednako tako, nastojimo bolje upoznati obitelji i okruženje djeteta te ostvariti što sigurniju komunikaciju s roditeljima. Bitno je da roditeljima damo na izbor prema vlastitim interesima u koje će se aktivnosti uključivati.

2.3. PODRŠKA RODITELJIMA

Također, veoma bitna komponenta suradnje je i podrška roditeljima. Ona zahtjeva veliki angažman odgojitelja. Roditeljstvo sa sobom nosi razne izazove, stoga odgojitelj mora sa stajališta profesionalca biti spreman pružiti podršku roditeljima u obliku kojeg on smatra najboljim te isticati kompetencije roditelja. U kvalitetnom vrtiću djelatnici su senzibilizirani za prepoznavanje specifičnih potreba roditelja, tj. skrbnika djece te im omogućuju dobivanje odgovora na pitanja koja trenutno opterećuju njihovo roditeljsko funkcioniranje (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014).

2.4. OBILJEŽJA SURADNIČKIH ODNOSA

Obilježja suradničkih odnosa ovise o pojedincima koji su sudionici odnosa, ustanovi i kulturnom okruženju. Neki od suradničkih odnosa su: dvosmjerna komunikacija, uzajamna podrška, zajedničko donošenje odluka te zajedničko poticanje razvoja i učenja djece (Višnjić Jevtić, 2018). Odgojitelj kao takav suradnju zasniva na načelu fleksibilnosti odgojno obrazovnog procesa, što znači da pokazuje fleksibilnost odgojno obrazovnog procesa i omogućuje razvoj vrtića kao zajednice koja uči. Kvalitetan partnerski odnos odgojitelja i roditelja, tj. skrbnika djece ostvaruje se u uvjetima u kojima je roditeljima, tj. skrbnicima djece omogućeno provođenje vremena sa svojom djecom u odgojnim skupinama, praćenje i djelatno sudjelovanje u neposrednome odgojno-obrazovnom procesu te upoznavanje vlastite djece u drukčijem kontekstu od obiteljskoga (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014).

Odgojitelj sa roditeljima razvija jednosmjernu i dvosmjernu komunikaciju. Kod jednosmjerne komunikacije on preuzima glavnu ulogu u komunikaciji, dok kod dvosmjerne dobivamo povratno bitne informacije o djetetu koje ne možemo lako saznati. Kao primjer jednosmjerne komunikacije možemo navesti obavijesti u kutiću za roditelje, razne obavještajne letke, informativne roditeljske sastanke i slično. Kao primjer dvosmjerne komunikacije možemo navesti radionice za djecu i odrasle, individualni razgovori, podrška roditeljima i razne druge. Roditelji mogu sudjelovati u sastavljanju vrtićkog kurikuluma pa tako i utjecati na odluke vezane uz odgoj i obrazovanje.

Kod suradničkih odnosa najčešće se ističu očekivanja od roditelja. Od odgojitelja se očekuje profesionalno ponašanje usmjereno na obitelj, što je pretpostavka poželjnih profesionalnih znanja u okviru odgojiteljske profesije (Višnjić-Jevtić, 2018). Treba poštovati i roditelje koji se ne žele aktivno uključiti u pojedine modalitete suradnje već samo pasivnim sudjelovanjem.

2.5. ZAPREKE U SURADNJI

Suradnja može biti i podložna promjenama raznih čimbenika koji se mogu razviti u negativnom smislu pa tako možemo prepoznati i neke zapreke u suradnji. U nekom periodu suradnje možemo naići na primjere gdje se stavovi, razmišljanja i prijedlozi ne poklapaju, odnosno razlikuju se, te ih dovode do određenih zapreka. Također, kako se suradnja temelji na međusobnom poštovanju i uvažavanju, osjećaj nadmoći može drugu stranu staviti u nepovoljan položaj. Pritom se zapreke uzrokovane roditeljskim čimbenicima u jednom dijelu preklapaju sa zaprekama uzrokovanim odgojiteljskim čimbenicima i uvjetovane su ponašanjima, stavovima i iskustvima roditelja i odgojitelja (Višnjić-Jevtić, 2018). Zapreke nije potrebno sakrivati ili negirati, jer tada ćemo dobiti dojam da ne postoje i ne daju nam prostora za njihovo svladavanje.

Negiranje onemogućuje prepoznavanje zapreke, dok prepoznavanjem čimbenika (strukturalni, kulturalni i interpersonalni) možemo doprinijeti uspješnijem odnosu među sudionicima. Čimbenici koji predstavljaju zapreke, jednako se odnose i na roditelje i na odgojitelje, stoga bi ih obje strane trebale osvijestiti i nastojati razriješiti. Prema Poljak (2014) većina roditelja ne susreće se sa zaprekama i problemima s odgojiteljima, no oni koji se susreću probleme pripisuju uzvišenosti odgojitelja, etiketiranju djece i stvaranje razlika među djecom.

Roditelji mogu u sebi razviti osjećaj nesigurnosti imaju li dovoljno znanja i iskustva o suradnji, stoga često rađe odabiru nesudjelovanje od sudjelovanja. Odnos roditelja i odgojitelja ne bi trebao sadržavati previše osjećaja i emocija, već bi trebao biti isključivo profesionalan. Kada pokazujemo mnogo emocija može se razviti strah od tuđeg mišljenja i osjećaj nepovjerenja, što također predstavlja zapreke.

3. ZAJEDNIČKE AKTIVNOSTI

Pomoću zajedničkih aktivnosti odgojitelj može potaknuti roditelje na aktivno sudjelovanje u odgojno obrazovnom procesu. Odgojitelji organiziraju zajedničke aktivnosti kako bi bili u mogućnosti ostvariti suradnički odnos s roditeljima, te se upoznati s djetetovim okruženjem. Partnerstvo obitelji i vrtića pretpostavlja uključenost roditelja u svim aspektima odgoja i obrazovanja, zbog njihovog primarnog utjecaja na dijete. Obitelj je primarni formativni čimbenik i osnovna odgojno-socijalna zajednica u kojoj se uspostavljaju složeni emocionalni i socijalni odnosi važni za kasniji cjelokupni razvoj pojedinca (Pintar, 2018). Obiteljski je život uvođenje u društveni život i razvoj socijalnih vještina kod djeteta. Zajedničke aktivnosti omogućuju razmjenu različitih iskustva i savjeta.

Postoji niz aktivnosti u kojima mogu sudjelovati odgojitelji i roditelji, te njegovati svoj odnos. Neke od tih aktivnosti su: roditeljski sastanci, radionice za djecu i roditelje, završne svečanosti, uključivanje roditelja u odgojno obrazovni rad sudjelovanjem u projektima i predstavljanjem zanimanja, zajednička druženja djece i roditelja (Višnjčić, 2018).

Roditeljski sastanci održavaju se nekoliko puta godišnje te mogu biti informativne ili tematske naravi. Na roditeljskim sastancima odgojitelj nastoji iznijeti osnovne činjenice o djeci i dnevnom ritmu grupe. Uključenost i sudjelovanje roditelja ovisi o tome kakvog je tipa sastanak, tematskog ili informativnog, te vodi li glavnu ulogu roditelj ili odgojitelj. Komunikacijski tip sastanka omogućuje roditelju da bude aktivan i osjeća se kompetentnim, poziva na informiranje o odgojnoj skupini, međusobno ostvarivanje dogovora i donošenje zajedničkih odluka.

Radionice za djecu i roditelje primjer su poticanja zajedništva i suradnje između odgojno obrazovne ustanove i obitelji (Višnjčić-Jevtić, Visković, 2017). Radionice su većim dijelom vedrog i veselog karaktera te se roditelji najviše uključuju u takav oblik suradnje, kao i na zajednička druženja. Radionica je mjesto povezivanja roditelja i djeteta kroz zajedničko funkcioniranje i stvaranje. Nadalje, kroz radionice možemo vidjeti na koji način roditelj i dijete funkcioniraju i čine jednu smislenu cjelinu. Radionice su kreativnog

karaktera te djeca mogu isprobati i ovladati različitim likovnim tehnikama, družiti se s djecom i roditeljima iz odgojne skupine. Na radionicama roditelji i djeca najčešće izražavaju svoje kreativne strane.

Djeca na radionici stječu povjerenje i osjećaj sigurnosti. Cilj radionice je iskazivanje kreativnosti i povezanosti između roditelja i djeteta. Također, kroz radionice potičemo roditelje da provode što više kvalitetnog vremena sa svojim djetetom. Uključivanjem roditelja u odgojno obrazovni proces povećavamo kvalitetu odnosa ustanove i obitelji kao i kvalitetu odgoja i poticajnog okruženja djeteta.

Neke od roditelja vrlo je lako potaknuti na suradnju i zajedničko djelovanje, dok je kod nekih potrebno uložiti malo više truda. Odgojitelj može očekivati uključenost svih roditelja u zajedničke aktivnosti, no to nije u potpunosti ostvarivo. Ubrzani tempo života i obilje poslovnih obaveza utječu na sve aspekte života, pa tako ostaje veoma malo prostora za korištenje vremena za zajedničke obiteljske trenutke.

Postoje uloge kod kojih je poželjno da ih preuzmu roditelji kako bi podržali rad odgojno obrazovnih stručnjaka. To uključuje roditelje kao pomagače u aktivnostima, roditelje kao publiku kod događanja u vrtiću i završnim svečanostima, zastupnicima dječjih interesa, te podržavatelji odgojitelja. Prema istraživanju Pintar (2018) odgojitelji nastoje roditeljima pružiti što veću podršku u odgoju i obrazovanju djeteta, pa se tako očekuje i podrška roditelja odgojno obrazovnoj ustanovi i stručnjacima u njoj.

Roditelje također možemo uključiti kroz različite aktivnosti kao što može biti upoznavanje zanimanja roditelja. Odgojitelji u suradnji sa roditeljima mogu organizirati posjet roditeljevim radnim mjestima koji se nalaze u blizini vrtića. Kroz takve aktivnosti djeca stječu nova znanja o zanimanjima, te također bolje upoznaju roditelje druge djece. Na temelju navedenog moguće je zaključiti kako odgojitelji, da bi posjedovali znanja potrebna za suradnju s roditeljima, trebaju polaziti od znanja koja su prije svega usmjerena na znanja o obitelji i obiteljskom funkcioniranju, te na znanja o načinima uključivanja roditelja u odgojno obrazovni rad ustanove (Višnjić-Jevtić, Visković, 2017).

Kako bi uključenost roditelja u život i rad skupine bila što efikasnija, važno je od strane odgojitelja uvažavati činjenicu da djeca s kojom odgojitelji rade dolaze iz različitih

obitelji, osigurati toplu atmosferu i osjećaj dobrodošlice kod roditelja, informiranost o događajima u skupini te ostvarivanje potencijalnog stava da su roditelji partneri u provođenju odgojno obrazovnog rada svoje djece, te da žele biti uključeni u isti.

Roditelji su važni čimbenici u razvijanju socijalne kompetencije svoje djece, stoga je važna otvorena i jasna komunikacija između roditelja i stručnih suradnika, partnerstvo s razumijevanjem i povjerenjem. Svako dijete u grupi ima posebna obilježja te je individualac za sebe, sa različitim interesima i temperamentima. Aktivnosti je gotovo nemoguće koncipirati kako bi bile svakom djetetu jednako zanimljive i atraktivne. Potrebno je djecu motivirati kako bi u svakoj aktivnosti pronašli nešto atraktivno za sebe i imali mogućnost istražiti nešto novo. Djetetova pažnja također nije iste duljine te ne može biti dugotrajna.

Nadalje, veoma je korisno informiranje o aktivnostima van odgojno obrazovne ustanove koje također uključuju roditelje i djecu. Svaki oblik zajedničkog provođenja vremena predstavlja dobar učinak na dijete. Različite plesne i ritmičke aktivnosti, zatim matematičke radionice i igraonice korisni su sadržaji za učenje kroz igru.

4. ISTRAŽIVANJE

Cilj istraživanja provedenog za potrebe ovog završnog rada bio je utvrditi mišljenje roditelja i odgojitelja o zajedničkim aktivnostima u dječjem vrtiću. Za prikupljanje podataka korištena je metoda intervjua. Intervju za roditelje inicijalno se sastojao od sedam pitanja koja su se odnosila na suradnju i zajedničke aktivnosti u vrtiću, dok se intervju za odgojitelje sastojao od osam pitanja te je sadržavao pitanja o kvaliteti suradnje s roditeljima i aktivnostima koje provode u suradnji s roditeljima.

4.1.UZORAK

Istraživanjem su obuhvaćene ukupno 4 osobe, od čega su dvije odgojitelji i dvije roditelji čija djeca polaze redovni desetosatni program ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Ispitanici su roditelji djece u dobi od tri i četiri godine. Ispitani odgojitelji imaju više od deset godina iskustva u struci. Istraživanjem je obuhvaćen dječji vrtić koji se nalazi u Krapinsko-zagorskog županiji, sjevernom dijelu Hrvatske.

4.2. RASPRAVA I REZULTATI

4.2.1. MIŠLJENJE RODITELJA

Roditelji navode kako pod suradnjom podrazumijevaju svaki kontakt roditelja s vrtićkom ustanovom. Prvenstveno sa stručnim osobljem koje brine o djetetu – od svakodnevnog kontakta s odgojiteljem pri dovođenju i odvođenju djeteta, molbe odgojitelja da se u vrtić donosi potreban materijal ili oprema za dijete. Također, svaka pisana obavijest, pano za roditelje, izložba dječjih radova, edukativni materijal za roditelje, roditeljski sastanci, zajednički projekti i radionice, informativni ili individualni razgovori s odgojiteljima djeteta i sa stručnim suradnicima i slično.

Kada je u pitanju komunikacija roditelji navode da komuniciraju s odgojiteljem u kraćim situacijama kod dovođenja i odvođenja djeteta, na individualnom razgovoru kojeg predlaže odgojitelj ili ako ga roditelji sami zatraže. U konkretnim slučajevima jedan od roditelja ističe kako je obavio dva individualna razgovora kroz akademsku godinu, dok u slučaju drugog ispitanog roditelja nije bilo potrebe za obavljanjem individualnog razgovora. Također, kod individualnog razgovora ističe dobru pripremljenost odgojiteljice, koja je za razgovor pripremila crteže djeteta korištenjem različitih tehnika kao i fotografije tijekom pojedinih aktivnosti koje ističu i uključenost djeteta u iste. Kada pričamo o temama o kojima roditelj i odgojitelj razgovaraju, roditelji ističu teme poput: djetetove prehrane, interesi djeteta, zdravstveno stanje i materijali potrebni za rad.

U konkretnom slučaju, roditelji ističu kako su zadovoljni međusobnom komunikacijom između odgojitelja i sebe. Važno je da odgojitelj pravovremeno obavještava roditelja o stvarima koje su njima kao roditeljima bitne. Također, ističu zadovoljstvo kod vođenja svih vrsti razgovora i dobru pripremljenost odgojitelja. Za vrijeme razgovora osjećaju se ugodno, te ih veoma veseli kada odgojitelji izvjesu dječje radove kako bi oni sami mogli vidjeti djetetove savladane vještine, prepoznati djetetove dodatne interese i želje.

Pandemija korona virusa ograničila je većinu događanja kojima su roditelji mogli prisustvovati u vrtiću, zbog toga jedini oblik suradnje i komunikacije koje roditelji ističu bio je putem roditeljskih sastanaka i kratkih informacija tijekom dovođenja ili odvođenja djeteta. Slabljenjem pandemije vrtić organizira radionice za djecu i roditelje povodom blagdana Uskrsa.

Važno je naglasiti kako roditelji imaju svjesnost o provođenju zajedničkih aktivnosti i druženja, samim time stječu pozitivniji stav prema vrtiću kao i bolji uvid u rad vrtića kao ustanove. Zajedničke aktivnosti korisne su za zbližavanje roditelja, odgojitelja i djeteta koji su najvažniji činitelji odgojno obrazovnog procesa. Kao primjer aktivnosti u koje se roditelji uključuju ispitanici su odgovorili: radionice za djecu i odrasle povodom uskrasnih ili božićnih blagdana, vrtić organizira takozvane „popodne igre“ nekoliko puta u godini u kojima sudjeluju djeca i roditelji, radionice uređenja vrtićkog igrališta za djecu.

Djeca se osjećaju ugodno u prihvatljivom i sigurnom okruženju, kako bi ostvarila takav stav potrebna je i uključenost roditelja, koji su svjesni da zajedničke aktivnosti pridonose boljem odnosu s vrtićem općenito. Ispitani roditelji ističu kako se do sada nisu susretali sa bilo kojim oblikom zapreka u suradnji, te da im je u interesu ostvariti ugodnu i sigurnu komunikaciju i suradnju. Ispitani roditelji smatraju veoma pozitivnim što vrtić organizira zajedničke aktivnosti, te ističu kako se vrlo vjerojatno ne bi uključili u takve aktivnosti organizirane van vrtića.

Kada želimo ostvariti neki cilj, lakše je djelovati sa jednom ili više osoba kojima je u interesu ostvariti cilj. Suradnjom u timu postižu se bolji rezultati, stječu se nova iskustva i znanja. Roditelji i odgojitelji zajedničkim radom upotpunjuju sliku o djetetu. Razloge za neravnomjeran i nedostatan razvoj suradničkih odnosa, kao i izostajanje partnerstva roditelja i odgojno-obrazovnih ustanova moguće je tumačiti diskursom pojedinca, uvjeta okruženja i prethodnim iskustvom roditelja i odgojitelja (Višnjić-Jevtić, Visković, 2017).

Prema istraživanju Višnjić Jevtić i Visković (2017) kao najrjeđi povod za suradnju na komunikacijskoj razini odnosa odgajatelji procjenjuju uključivanje u upravna i savjetodavna tijela ustanove što je moguće tumačiti prirodom osnivanja upravnih i savjetodavnih tijela ustanove. Kao najčešći povod za suradnju ističe se informiranje o uspjesima i interesima djeteta što potvrđuje ovo istraživanje.

Roditelji se uključuju u one oblike suradnje kod kojih mogu razmjenjivati iskustva i mišljenja, te djelovati sa drugim roditeljima (roditeljski sastanci, druženja) kod kojih nemaju bitnu ulogu u donošenju odluka važnih za kompletan kolektiv i funkcioniranje odgojno obrazovne ustanove. Također, sudjelovanjem u upravi i savjetodavnim tijelima ustanove potreban je veliki angažman roditelja i odricanje dijela privatnog slobodnog vremena na koje roditelj mora biti spreman prilikom preuzimanja takve važne uloge.

Rana i predškolska dob razdoblje je u kojem se roditelji najviše uključuju dajući emocionalnu i kognitivnu podršku djetetu. Istraživanje Višnjić Jevtić i Visković (2017) kao i ranija istraživanja pokazuju kako se uključenost mijenja ovisno o dobi, pa tako

roditelji u ranoj dobi pružaju gotovo najviše emocionalne podrške koja s razvojem djeteta slabi.

Kada su u pitanju sukobi u skupini između djece, roditelji su veoma osjetljivi te često lošije prihvaćaju takve informacije, stoga je potrebno da odgojitelji što više osvijeste roditelje o poticanju samostalnog rješavanja sukoba među djecom i samoregulaciji emocija. Kvalitetne i kreativne aktivnosti pridonose ostvarivanju djeteta na području emocionalnog, socijalnog i intelektualnog područja.

Aktivnosti također ovise o roditeljevim mogućnostima i zainteresiranošću za istraživanjem, kao i sudjelovanjem u aktivnosti zajedno s djetetom sa stajališta poticatelja, voditelja ili promatrača. Kvalitetna rana i predškolska skrb o djeci pridonosi njihovu emocionalnom, socijalnom i intelektualnom razvoju i predstavlja njihovo učenje. Stoga djeca s teškoćama imaju koristi od kvalitetne rane i predškolske njege i podrške jednako kao i djeca tipičnoga razvoja (Jurčević Lozančić, Kudek Mirošević, 2021).

Roditelji iskazuju zadovoljstvo uvažavanjem njihovih prijedloga o određenim temama. Nadalje, smatraju veoma lijepom gestom kada odgojitelji naprave neke aktivnosti na njihovu inicijativu, vođeni situacijama koje je dijete doživjelo ili se našlo u nekom trenutku. Takav primjer možemo uzeti kao primjer uspješne suradnje i uzajamnog zadovoljstva. Kvalitetan, partnerski odnos s odgojno-obrazovnom ustanovom može doprinijeti i kvaliteti obiteljskih utjecaja, a dugoročno je povezan s boljim akademskim postignućima i razvijenim socio-emocionalnim kompetencijama djece (Višnjić-Jevtić, Visković, 2017).

Suradnički odnos moguće je izgrađivati sa pravnim skrbnicima djeteta. Zakonska legislativa sugerira da se partnerstvo može izgrađivati samo s roditeljima kao pravnim skrbnicima djece, a da se uz pristanak roditelja može surađivati s obiteljima djece (Višnjić-Jevtić, Visković, 2017). Roditelji su uglavnom ti koji dovode i odvođe dijete, prema zakonu odgojitelj dijete ne smije predati drugoj osobi, osim ako je roditelj ranije na to upozorio.

4.2.2. MIŠLJENJE ODGOJITELJA

Ispitani odgojitelji ističu kako je za njih suradnja niz aktivnosti (interakcija) između roditelja, odgojitelja i vrtića u svrhu cjelovitog razvoja svakog pojedinog djeteta. To je povezivanje obiteljskog i izvan obiteljskog djetetovog okruženja, te njihova usklađenost. Oblici suradnje su: svakodnevno informiranje roditelja o djetetu, individualne konzultacije, roditeljski sastanci, radionice za djecu i odrasle, završne svečanosti, uključivanje roditelja u odgojno obrazovni rad, kutić za roditelje i pismeni oblici suradnje (letci, ankete).

Odgojitelji ističu kako se tijekom suradnje uglavnom osjećaju ugodno, povremeno nelagodno prilikom prenošenja informacija o nekom neugodnom događaju kao što je kada se dijete ozlijedi u vrtiću ili doživi neku traumatičnu situaciju. Također, jedan od odgojitelja ističe kako se ne osjeća uvijek jednako, ovisno o tome o kojim je roditeljima riječ. Odnosno, u kojoj mjeri oni shvaćaju važnost iskrene i otvorene komunikacije, zatim ovisi i o sadržaju i o obliku suradnje. Emocije su pomiješane od uzbuđenja, zadovoljstva i ponosa, pa sve do nezadovoljstva, nesigurnosti i sumnje u vlastite kompetencije.

Odgojitelji ističu, vođeni ranijim negativnim iskustvima prenošenja informacija kod nekih roditelja manjak razumijevanja i nezainteresiranost u pojedinim područjima djetetova razvoja. Ta tvrdnja može proizlaziti iz predrasuda o pretjeranom zaštićivanju djece i o prevelikim očekivanjima od odgojitelja i odgojno-obrazovne ustanove (Višnjić-Jevtić, Visković, 2017).

Kada govorimo o zajedničkim aktivnostima, odgojitelji ističu kako se uvijek pripremaju unaprijed, ovisno o vrsti zajedničke aktivnosti, sa jasno razrađenim planom tijekom iste i unaprijed pripremljenim sadržajima, ali opet spremni na izvanredne situacije. Odgojitelji ističu da postoje roditelji koji imaju visoku razinu kompetencija za komunikaciju i suradnju, kao i volju za sudjelovanjem u zajedničkim aktivnostima, dok kod nekih roditelja primjećujemo nezainteresiranost i nesudjelovanje u bilo kojem obliku zajedničkih aktivnosti.

Ispitanici su zadovoljni suradnjom s roditeljima, no povremeno imaju veća očekivanja oko angažiranosti roditelja oko organizacije i donošenja nekih materijala, događaja, te općenitom informiranju preko kutića za roditelje. Kutić za roditelje služi za prenošenje bitnih informacija i važno je da ga roditelji svakodnevno proučavaju.

Zajedničke aktivnosti koje se provode su radionice, završne svečanosti, posjeti (izleti), projekti, uključivanje u odgojno obrazovni rad (roditelj u skupini, zanimanja roditelja). Ispitanici ističu kako su reakcije roditelja uglavnom pozitivne i uvelike pomažu jačanju povjerenja između svih čimbenika.

Ispitani odgojitelji ističu kako se vrlo rijetko susreću sa zaprekama u suradnji no ponekad se i one događaju. Ističu kako su to najčešće sitne greške u komunikaciji kod prenošenja informacija i roditeljskog odbijanja savjeta i smjernica veznih uz djetetov razvoj, ili ako ih prihvate ne namjeravaju aktivno sudjelovati u provođenju istih. Roditelji teško pronalaze vremena, ali nažalost i interesa za aktivno uključivanje u djetetov odgojno obrazovni razvoj. Odgojitelji nastoje u fokus staviti kvalitetan rast i razvoj djeteta, pa tako s najboljom namjerom savjetuju roditelje i dijele iskustva.

Roditelji žele dobivati povratne informacije o napretku djeteta i situacijama koje se događaju u skupini, od djetetovih jakih strana, ponašanja općenito u skupini, higijenskih navika do sukoba koji su mogući tijekom igre i aktivnosti. Odgojitelji takve informacije mogu podijeliti s roditeljima kroz vođenje dokumentacije o pojedinom djetetu, takozvane razvojne mape. Kroz kontinuirano praćenje dokumentacije, roditeljima dajemo povratne informacije o tome kakav odnos je dijete ostvarilo sa prijateljima iz skupine, koje igračke koristi i kakav način igre ostvaruje. Također, razvojni status djeteta u odnosu na drugu djecu. Razvojna mapa dokument je koji je svakodnevne dostupnosti roditeljima. Kroz proces dokumentiranja roditelji također imaju mogućnost uočiti rad i napor odgojitelja, te rad i funkcioniranje skupine kao i ishod i smisao aktivnosti koje se provode.

Djeca uče po modelu, a njihovi najveći modeli upravo su sami roditelji i odgojitelji. Odnos roditelja i odgojitelja mora biti primjer komunikacijskih vještina, empatije i svega već prije navedenoga što podrazumijeva partnerski odnos (Mavračić Miković, 2019). Ako dijete stekne dojam povezanosti između roditelja i odgojitelja ostvarit će osjećaj sigurnosti te sagledati vrtić kao sigurno i poticajno mjesto za igru. Djeci je važno da su

okružena osobama sa kojima su stekli neku vrstu privrženosti. Roditelji se također osjećaju zadovoljnijima jer se nalaze u ravnopravnoj poziciji prema uključenosti u odgojno obrazovni rad te se samim time osjećaju kompetentnijima.

Vrtić kao odgojno obrazovna ustanova također može imati dobrobit od partnerskih odnosa i suradnje koja povećava kvalitetu rada. Kada osjećamo međusobno zadovoljstvo između roditelja i odgojitelja, roditelji su spremniji poduprijeti rad ustanove, te kroz različite donacije pomoći unaprijediti rad odgojno obrazovne ustanove. Nadalje odgojitelji dobivaju povratne informacije o svom radu te mogu graditi svoj profesionalni razvoj kao i jačati samopouzdanje.

Prema istraživanju Višnjić-Jevtić i Visković (2017) odgojitelji procjenjuju da roditelji najmanje traže pomoć kada primijete teškoće u razvoju djeteta. U toj situaciji postoji mogućnost negiranja postojanja teškoća. Odgojitelj kao profesionalac, posjeduje kompetencije koje koristi kako bi pronašao najbolji odgovarajući pristup prema roditelju, te mu na prikladan način objasniti situaciju bez da roditelj snosi osjećaj krivnje. Potrebno je pružiti podršku roditelju, te ga uputiti u daljnje djelovanje.

U konkretnom istraživanju odgojitelji ističu kako ponekad roditelji ne žele prihvatiti činjenicu o mogućim teškoćama kod djeteta i negiraju znakove određenih ponašanja. U takvim slučajevima odgojitelji traže pomoć i savjete stručnih suradnika u odgojno obrazovnoj ustanovi. Odgojitelji bi stoga putem savjetovanja o mogućnostima razvoja djece trebali uvažiti roditeljsku savjetodavnu ulogu, jednako kao što se i sami nalaze u ulozi savjetnika (Višnjić-Jevtić, Visković, 2017).

Suradnja roditelja sa stručnjacima također ima svoje karakteristike. Prilikom primjećivanja razvojnih odstupanja djeteta, odgojitelj će obavijestiti stručnog suradnika koji je u tom slučaju vrtićki pedagog ili psiholog. Roditelji ponekad imaju „strah“ od razgovora sa vrtićkim psihologom smatrajući da će im on iznositi samo negativne činjenice o djetetu. Psiholog nastoji pomoći i savjetovati roditelje kako potaknuti dijete na određene aktivnosti i pravilan razvoj, te kako otkloniti teškoće.

Stručni suradnik nastoji dati podršku roditeljima u svim situacijama u kojima postoji rizik ili problem za dijete koji ima efekt na njegov intelektualni, socioemocionalni ili psihološki dio. Važno je uvažavati njegovo mišljenje i savjete koji pomažu u daljnjem postupanju. Težište rada psihologa je rad s djecom, njegov zadatak je prikupljanje i obrada podataka o pojedinom djetetu, te kroz socijalnu interakciju s odgojiteljem omogućiti poticajno okruženje za dijete.

5. SURADNJA U DOBA COVID – 19 PANDEMIJE

Pandemija Covid – 19 virusa ostavila je trag na sve aspekte života, počevši od društvenog, obrazovnog poslovnog i sve ostale. Uzrokovala je potpuni preokret u načinu života koji se fokusirao na izoliranost od drugih osoba, kao i rad od kuće u mnogim slučajevima. Zatvorili su se dječji vrtići, ograničilo kretanje, te igra djece na otvorenom kao što su se ograničili gotovo svi oblici društvenog života. Roditelji su, uz svakodnevnu skrb o egzistenciji, preuzeli uloge odgajatelja, učitelja, animatora i zdravstvenih radnika te nastojali svojoj djeci nadomjestiti druženje s vršnjacima (Višnjić-Jevtić, Visković, 2021).

Zatvaranje odgojno obrazovnih ustanova i prelazak u virtualni oblik zadao je probleme roditeljima i djeci koji nemaju mogućnosti pratiti virtualno okruženje, zbog nedostatka resursa, novaca, digitalne opreme i dostupnosti interneta. Roditelji su ostali prepušteni sami sebi u pogledu odgoja i obrazovanja djece. Postalo je upitno zadovoljenje razvojnih potreba djeteta kao i onih društvenih koji imaju veliku ulogu u izgradnji empatije i međusobnog funkcioniranja u kolektivu.

S druge strane, prelazak u svijet gdje je centar obiteljski dom donio je i pozitivne strane u kontekstu roditeljstva, zbog čega su roditelji provodili više vremena sa svojom djecom. Roditelji su dobili više prostora za provođenjem zajedničkih aktivnosti s djecom.

Pojedine ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja organizirale su mrežne aktivnosti, no one su najčešće zahtijevale zajednički angažman djece i roditelja. Takve aktivnosti roditeljima su predstavljale dodatne zadatke (Višnjić-Jevtić, Visković, 2021). Pravi izazov nastao je kada su roditelji morali ostvariti ravnotežu između poslovnih zadataka i provođenje aktivnosti za djecu, gdje je neizostavan dio bio i pojava stresa.

Prema istraživanju Višnjić Jevtić i Visković (2021) procjena učestalosti pojedinih aktivnosti s djecom pokazuje kako većina sudionika naglašava uključivanje djece u bazične aktivnosti poput pripreme hrane, spremanje suđa kao i ostale radnje koje prethode dnevnom ritmu. Također, roditelji ističu kako koriste digitalnu tehnologiju koja ne traži

njihovu direktnu pažnju a zaokupljuje dječju i omogućuje im stjecanje novih znanja i doživljaja. Digitalna tehnologija ima svoje pozitivne i negativne strane, ovisno o tome koliko posjedujemo znanja o korištenju može biti veoma produktivna za dijete ili obrnuto. Pored digitalne tehnologije postoji niz aktivnosti koje roditelji mogu provesti sa djecom a da nisu ovisni o korištenju tehnologije.

Kao primjer aktivnosti koje roditelji mogu provoditi s djecom prilikom *lockdowna* su: slušanje priče, gledanje igrokaza i igre slovima, čitanje enciklopedije, pisanje imena, precrtavanje riječi, rješavanje zagonetki, igranje govornih igara, izrada različitih konstrukcija, kreativne igre (manipulativne igre), govorne igre, igre plesanja, ritmike i zvučnih igara, te igranje digitalnih igrica različitih sadržaja.

Roditelji su svjesni važnosti međusobnih odnosa i angažiranosti oko odgoja svog djeteta. Djeca se u obiteljskom domu osjećaju sigurno i slobodno, no postoji mogućnost pomicanja granica odgoja zbog situacija u kojima se dijete ne ponaša po dogovorenim pravilima. Također pandemijsko razdoblje utjecalo je i na pojavu različitih anksioznih stanja poput depresije, anksioznosti, povučeniosti, frustracija i slično. Nadalje, anksiozna stanja utječu na odluke koje donosimo pa tako postoji mogućnost utjecanja na odluke vezane uz odgoj i obrazovanje.

Djeca pokušavaju probijati strpljenje i granice odgoja svojih roditelja, pa se lako roditelji nađu u situaciji ignoriranja kada se dijete ne ponaša po dogovorenim pravilima. Također u situacijama nekih važnih životnih događaja roditelja, djeca mogu izvesti neko od društveno neprihvatljivih ponašanja na koje roditelji neće reagirati zbog nelagode i neprihvatanja u društvu. Jedna je od temeljnih zadaća obitelji da na različite načine strukturira svoj život kako bi se osigurao razvoj i dobrobit njezinih članova, odnosno da omogući djeci integriranje materijalnih i kulturnih vrijednosti te dnevnih aktivnosti. (Jurčević Lozančić, Kudek Mirošević, 2021)

Što se tiče suradnje sa odgojno obrazovnim ustanovama, neke od njih prilikom zatvaranja organizirale su online radionice i aktivnosti, pa su se tako odgojitelji prilagodili novonastaloj situaciji i nastojali djeci pružiti mogućnosti za izražavanjem, kreativnošću i igrom.

Posao odgojitelja izrazito je važan i sa sobom nosi mnoge odgovornosti i izazove pogotovo prilikom pandemije koju obilježava: održavanje socijalne distance, zabrana okupljanja, povećanu brigu za vlastito zdravlje kao i posao i karijeru. U tom slučaju njihov doprinos postaje još značajniji. Odgojitelji su se potrudili uzevši u obzir materijalne mogućnosti roditelja kod kuće osmisliti aktivnosti kojima će djeca moći lako ovladati kod kuće. U izvanrednim situacijama poput izolacije, fizičkog distanciranja i bolesti uloga je odgojitelja da inicira povezanost roditelja, djece i odgojitelja.

Rezultati istraživanja prema Jurčević Lozančić i Kudek Mirošević (2021) pokazuju kako odgojitelji kvalitetu partnerske suradnje s roditeljima procjenjuju na visokoj razini, te su optimistični u pogledu iniciranja suradnje i jačanja partnerstva prilikom pandemije korona virusa. Odgojitelji su nastojali unaprijediti svoje digitalne kompetencije kako bi suradnju podigli na višu razinu tijekom pandemije.

Odgojitelji s više radnog iskustva mogu nailaziti na poteškoće prilikom korištenja digitalne opreme, dok odgojitelji s manje radnog iskustva imaju više dodira sa tehnologijom, te im korištenje digitalne opreme nije predstavljalo problem. Odgojitelju s više radnog iskustva potrebno je više teorijskog sadržaja i praktičnog iskustva kako bi ovladao digitalnim sadržajima. Odgojitelji mlađe životne dobi odrasli su okruženi tehnologijom i korištenjem iste, dok onima starije životne dobi može predstavljati novost.

Izazovi s kojima se susreću odgojitelji i roditelji kod djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama ne smiju biti zanemareni tijekom pandemije korona virusa. Djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama također imaju svoje vrijednosti i strasti koje treba uzeti u obzir kod planiranja aktivnosti. U vrijeme pandemije sve uobičajene radnje postale su teže i zahtjevaju više vremena pa tako strpljenje i pažnja za djecu s posebnim potrebama ne smije rezultirati pasivnošću.

Djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama traže pristup „jedan na jedan“, odnosno onaj pristup kod kojeg se odgojitelj ili roditelj u potpunosti prepušta radu s djetetom. Kod slučaja zatvaranja odgojno obrazovnih ustanova odgojitelji su bili primorani prakticirati takav rad s djecom *online*. U tom smislu odgojitelji za pružanje podrške roditeljima i djeci s teškoćama trebaju biti senzibilizirani, osjećati se kompetentnima i postavljati ciljeve koji će motivirati roditelje na suradnju i partnerstvo koji otvaraju različite mogućnosti za autentično obiteljsko angažiranje (Jurčević Lozančić i Kudek Mirošević, 2021).

6. ZAKLJUČAK

Temeljem provedenog istraživanja možemo zaključiti da se roditelji uključuju u suradničke odnose na različite načine. Također, zadovoljni su odnosima ostvarenim sa odgojiteljima, te ostvaruju sigurnu komunikaciju s njima. Odgojitelji također navode vrste suradnje kojima komuniciraju i surađuju s roditeljima, a jednako tako i određene nesuglasice na koje mogu naći u suradničkom odnosu. Odgojitelji i roditelji ističu kako se tijekom suradnje osjećaju ugodno i slobodno, te uspješno održavaju odnos s odgojiteljima. Suradnja je zajednički proces u kojem vladaju međusobno uvažavanje, poštovanje i odgovornost dviju strana u čijem se središtu nalazi dijete i njegova dobrobit. Zajedničkim aktivnostima potičemo roditelje i djecu na jedinstvo i aktivno sudjelovanje u procesu odgoja i obrazovanja. Zajedničke aktivnosti koje provode najčešće su unaprijed dogovorene i organizirane, te se roditelji rado odazivaju na njih i smatraju ih zanimljivima. Ispitani roditelji ističu kako se najviše vole uključiti u radionice i zajednička druženja, odgojitelji također dijele njihovo mišljenje. Zadovoljstvo se procjenjuje na visokoj razini dok roditelje i dalje treba što više poticati na uključivanje u zajedničke aktivnosti. Tijekom pandemije korona virusa suradnja je predstavljala veoma izazovan pojam, kako za odgojitelje tako i za roditelje. Odgojitelji su organizirali *online* aktivnosti za djecu, te se prilagođavali uvjetima nastojeći da sva djeca imaju mogućnost sudjelovanja.

7. LITERATURA

- Jurčević Lozančić A., Kudek Mirošević J. (2021). Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja - *Izazovi partnerstva u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanje u vrijeme pandemije koronavirusom*, 128 – 144
- Mavračić Miković, I. (2019). Didaskolos: časopis Udruge studenata pedagogije Filozofskog fakulteta Osijek, *Stavovi roditelja i odgojitelja o oblicima suradnje i partnerstva u dječjem vrtiću*, 69 – 84
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH (2014). *Nacionalni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje*, Zagreb
- Nenadić – Bilan, D., Zloković, J. (2016). Magistra ladertina – *Učestalost i oblici partnerstva između roditelja i odgojitelja*, 65 – 78
- Pintar, Ž. (2018) Acta ladertina – *Odgojitelji i odgojna partnerstva u kontekstu ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja*
- Poljak, N. (2014). Dijete, vrtić, obitelj – *Primjeri kvalitetnih oblika suradnje s roditeljima*, 12 – 14
- Valenčić Štemberger, A., (2021). Varaždinski učitelj: časopis za odgoj i obrazovanje, *Mišljenje roditelja predškolske djece o suradnji s odgojiteljima u vrtiću*, 560 – 569
- Višnjić Jevtić, A. (2018). Suradnički odnosi odgajatelja i roditelja kao pretpostavka razvoja kulture zajednica odrastanja. U: A. Višnjić Jevtić, I. Visković (Eds.) *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgajatelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (pp. 77 - 110). Zagreb: Alfa
- Višnjić Jevtić, A., Visković, I. (2017). Croatian Journal of Education – *Teachers' Opinions on the Possibilities of Collaboration with Parents*, 117-146
- Višnjić Jevtić, A., Visković, I. (2021). Metodički ogledi – *Roditeljstvo u vrijeme pandemije Covid-19: Perspektiva roditelja djece rane i predškolske dobi*, 11 – 38

Vlah, N., Tatalović Vorkapić, S. (2011). Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju – *Suradnja s roditeljima u predškolskoj ustanovi: analiza pojedinih aspekata*, 61 – 73

Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi. (1997). Narodne novine, 10.

Prilog 1. *Primjer intervjua za roditelje*

I N T E R V J U

Na temu: „Mišljenje roditelja i odgojitelja o zajedničkim aktivnostima u dječjem vrtiću“

Pitanja za roditelja:

- Suradujete li sa vrtićem? Što podrazumijevate pod suradnjom i koje oblike suradnje preferirate?
- Kako najčešće komunicirate s odgojiteljem? U kojim situacijama, o kojim temama?
- Kako ste zadovoljni komunikacijom roditelj – odgojitelj? Kako se osjećate za vrijeme komunikacije?
- Organizira li vrtić kakve aktivnosti za roditelje? Uključujete li se u njih?
- Jesu li po vašem mišljenju potrebne zajedničke aktivnosti? Zbog čega?
- Smatrate li da zajedničke aktivnosti pridonose boljem odnosu s odgojiteljem i vrtićem općenito?
- Jeste li se susreli sa zaprekama u suradnji ili negativnim iskustvima?

I N T E R V J U

Na temu: „Mišljenje roditelja i odgojitelja o zajedničkim aktivnostima u dječjem vrtiću“

Pitanja za odgojitelja:

- Što je suradnja? Koje oblike suradnje provodite i koliko često?
- Kako se osjećate tijekom suradnje s roditeljima?
- Kako se pripremate za zajedničke aktivnosti s roditeljima?
- Jeste li zadovoljni ostvarenom suradnjom i komunikacijom s roditeljima, ima li nešto što biste mjenjali?
- Koje zajedničke aktivnosti provodite s roditeljima i djecom? Kako oni reagiraju?
- Koje je vaše mišljenje o zajedničkim aktivnostima u vrtiću? Obrazložite.
- Smatrate li da zajedničke aktivnosti pridonose boljem odnosu i suradnji s roditeljima?
- Jeste li se susreli sa zaprekama u suradnji ili negativnim iskustvima?